

- створення умов збільшення джерел фінансування студентського спорту;
- розвиток фізкультурної освіченості студентської молоді;
- мотивування студентів до систематичних занять спортом;
- узагальнити досвід країн-членів ЄС щодо реалізації програм з фізичного виховання учнів і студентів [4, с. 75].

На шляху розвитку студентського спорту в Україні в сучасних умовах існує потреба у розв'язанні ряду проблем. Сучасний стан студентського спорту в Україні свідчить, що більшість молодих спортсменів не мають можливості раціонально поєднувати навчання в університеті та спортивне вдосконалення, оскільки мають можливість тренуватися лише у нетривалі проміжки вільного часу в освітньому процесі.

Література

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>
2. Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах, Наказ від 11.01.2006 № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06>.
3. Мельник М. Г. Проблеми розвитку студентського спорту України у ХХІ столітті / М. Г. Мельник, М. П. Пітин // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2015. – Вип. 129(1). – С. 169-172.
4. Мельник М. Студентський спорт: перспективи наукових досліджень / М. Мельник, М. Пітин // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2015. – № 3. – С. 73-76.

Вікторія Вікторівна Панасенко – студентка I курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Надія Михайлівна Демиденко – завідувач кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник

«ПОВЧАННЯ ДІТЯМ» ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА ЯК ПАМ'ЯТКА ДАВНЬОРУСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ

Одним із основних джерел найдавнішої української історії є літописи. З плином часу їх збереглося всього декілька. Саме вони відіграли значну роль у дослідженні нашого минулого. Серед найдавніших

писемних пам'яток слід згадати «Повість минулих літ» Нестора Літописця (1113 р.) та «Остромирове Євангліє» (1056-1057 pp.).

До визначних зразків прози давньої літератури відноситься і «Повчання дітям» Володимира Мономаха (1117 р.). Народився Володимир Всеволодович Мономах у 1053 році. Вже у 12 років розпочав військово-політичну діяльність, а у 25-тирічному віці керував Чернігівським князівством. У період його правління Київська Русь міцніє і активно розвивається. Завдяки своїй мудрій політиці йому вдалося об'єднати навколо себе князів, селян та ремісників для оборони від набігів половців. За його правління з'явився один із найцікавіших документів зводу законів «Руська правда» – так званий «статут Володимира Мономаха», або «статут про різі» [1].

Помер Володимир Мономах 19 травня 1125 року. В історії він залишився як полководець і мудрий правитель, який об'єднав руські землі.

Поштовхом до написання «Повчання дітям» Володимира Мономаха послужили постійні міжусобиці між окремими князями. Слід відзначити, що саме за правління Мономаха їх стало значно менше. Щоб передати свою мудрість наступним поколінням, він і написав так зване «Повчання». Автор звертається до своїх синів, закликає їх жити у мирі, злагоді та любові: «Якщо будете жити у ненависті та в роздорах, – говорить у посланні, – то самі загинете та загубите землю батьків і дідів своїх, придбану їх власною працею». Наказує допомагати бідним, брати в опіку вдовиць і сиріт. Забороняє карати смертю: «Ні невинного, ні винного не вбивайте й не кажіть убивати». Він повчає юних, щоб вони мали «душі чисті, непорочні, тіла худі, лагідну бесіду і в міру слово господнє», рекомендує дотримуватись трьох справ – покаюння, сліз і милостині.

Твір «Повчання дітям» складається з трьох частин: етнічних та релігійних настанов, короткого опису власного життя та листа до чернігівського і сіверського князя Олега Святославича. У першій частині Мономах вчить дітей жити за християнськими принципами: жити у мирі між собою, суворо дотримуватись законів, не грішити, допомагати бідним: «Не забувати убогих та якщо можете, по силі нагодуйте їх і подавайте милостині безбаченкам». Князь закликає своїх дітей не лінуватися і завжди пам'ятати про те, що милість Божу можна знайти не тільки строгим самітництвом, чернецтвом та постом: достатньо здійснити невелику справу, але вона має бути зроблена з острахом Божим і з щирим бажанням допомогти ближньому [5].

При цьому князь закликає не нехтувати навчанням і набуттям нових знань, він ставить у приклад свого батька, який «у будинку сидячи, знав п'ять мов, тому й честь від інших країн». Мономах намагається прищепити своїм дітям правила моральності, вкоріненої у християнській вірі, а також дає їм багато суто практичних порад.

У другій частині автор описує власну біографію, в якій розповідає про численні переможні походи. Зазначає, що розпочав самостійне життя у тринадцять років, коли батько послав його у похід до Ростова. Це був

перший похід, а всього він згадає про вісімдесят три великі військові походи [4].

У третій, заключній частині Мономах використовує своє старе послання до князя Олега Святославича – вбивці його сина. Князь радить Олегу прислати до нього невістку, вдову вбитого, бо саме так робили їх батьки і діди, бажаючи примирення. Завершуючи послання, Мономах говорить братові, що шукає добра всієї братії і Руській землі, і закликає його не намагатися здобути насильством того, що можна отримати як знак ширшої турботи і кровної спорідненості [4].

На даний час серед дослідників не припиняються суперечки про те, кому було адресоване «Повчання» Володимира Мономаха. Наприклад, Є. Л. Конявська вважає, що твір орієнтований у першу чергу на нащадків Мономаха. Історик Б. А. Рибаків зауважує, що не можна обмежувати читачку аудиторію, адже твір Володимира Мономаха, враховуючи глибину його змісту, призначений не лише його дітям [3].

Отже, не зважаючи на те, що твір «Повчання дітям» Володимира Мономаха був написаний майже тисячу років тому, він не втрачає своєї актуальності і дотепер, адже у ньому лунають заклики до дотримання найвищих людських чеснот – миру, любові та злагоди.

Література

1. Володимир Мономах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://poradi.com.ua>
2. Володимир Мономах: біографія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vidpoviday.com>
3. «Повчання» Володимира Мономаха [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://stud.com.ua>
4. «Повчання дітям» Володимира Мономаха [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://studfiles.net>
5. Основне у літописі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etica.in.ua>

Олександр Олександрович Токаренко – студент I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Тетяна Петрівна Кононенко** – старший викладач
кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

В умовах євроінтеграції, модернізації навчальних та виховних систем університетів, активізації діяльності щодо посилення мотивації до занять фізичним вихованням, бажанням вести здоровий спосіб життя,